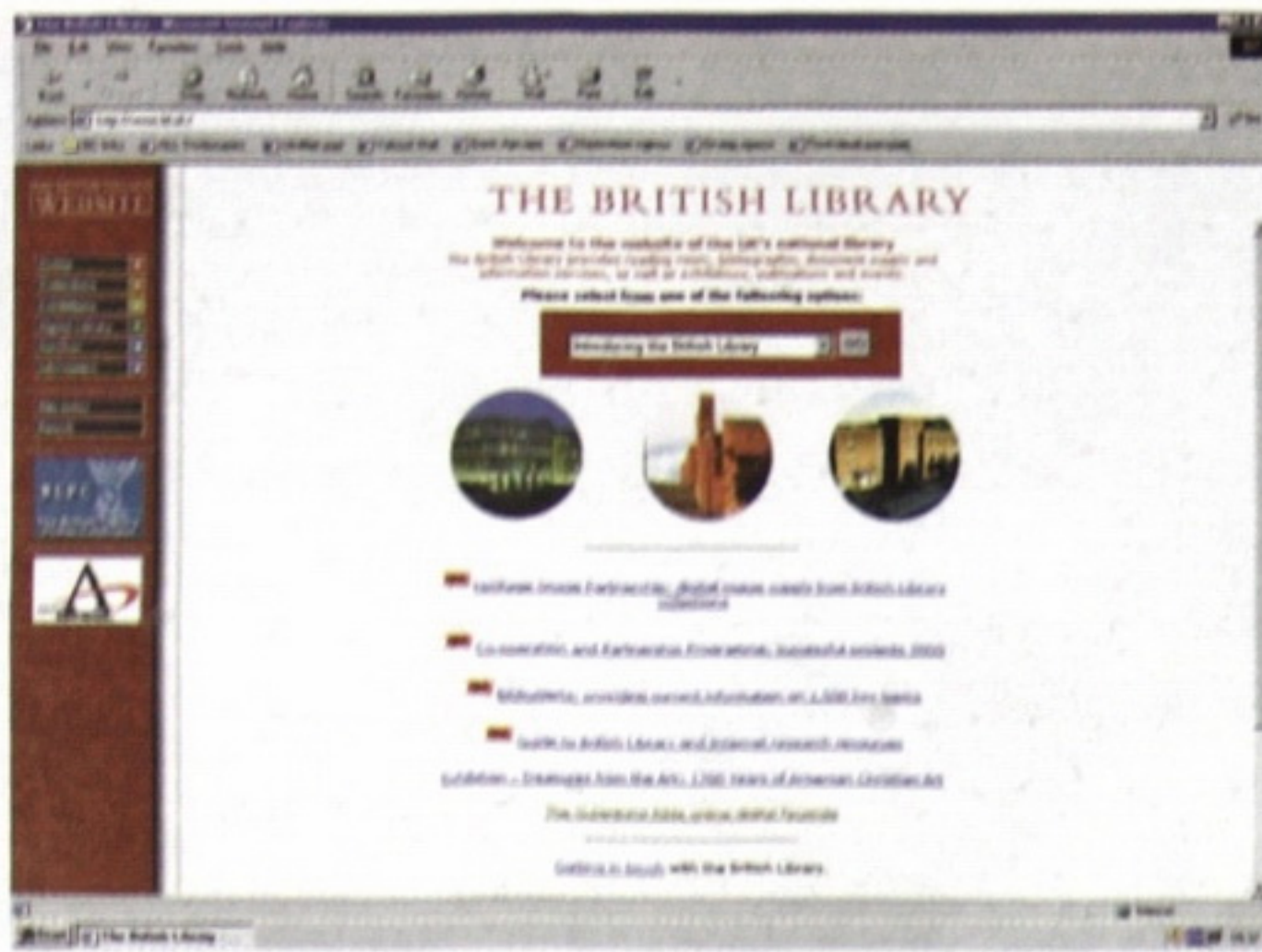
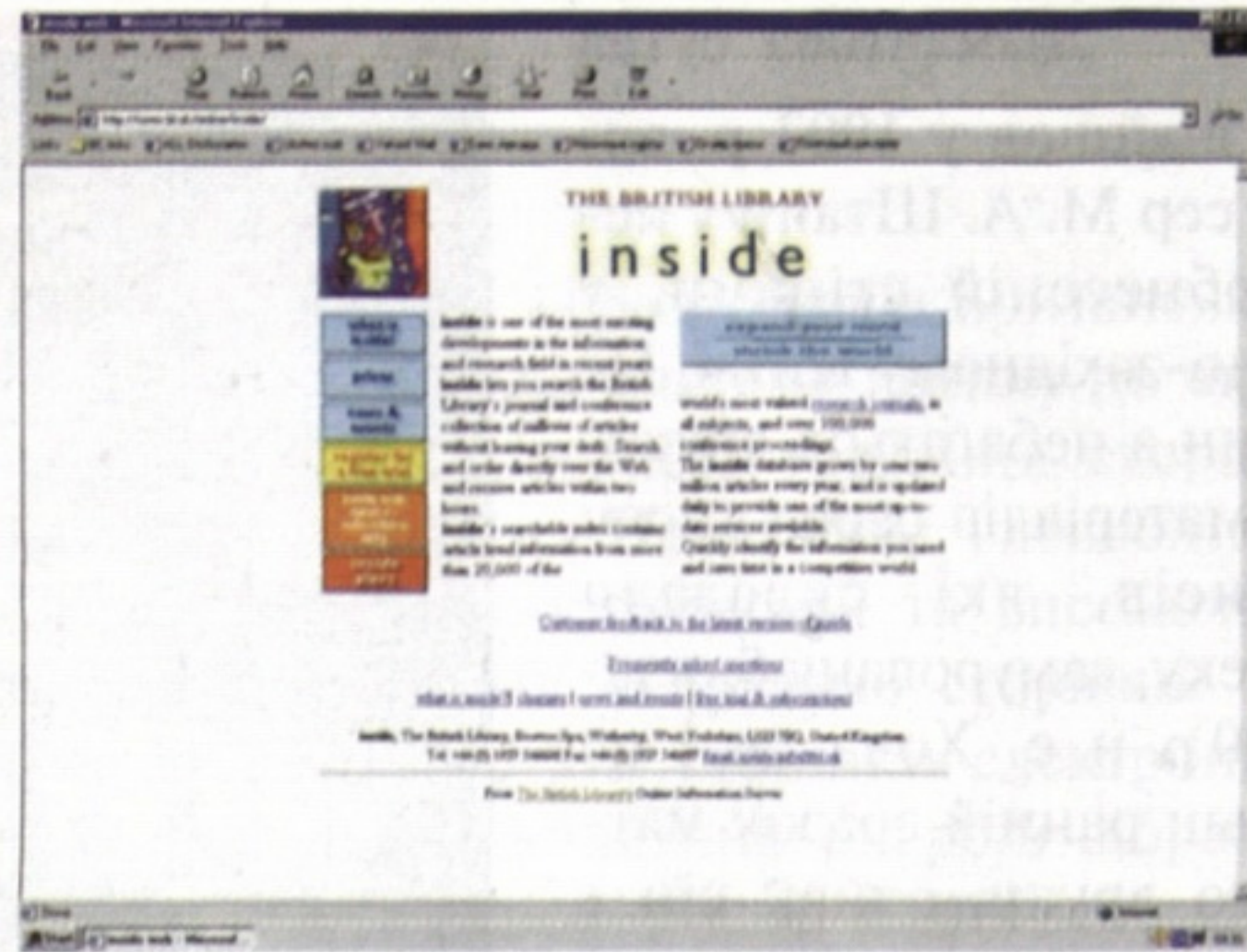

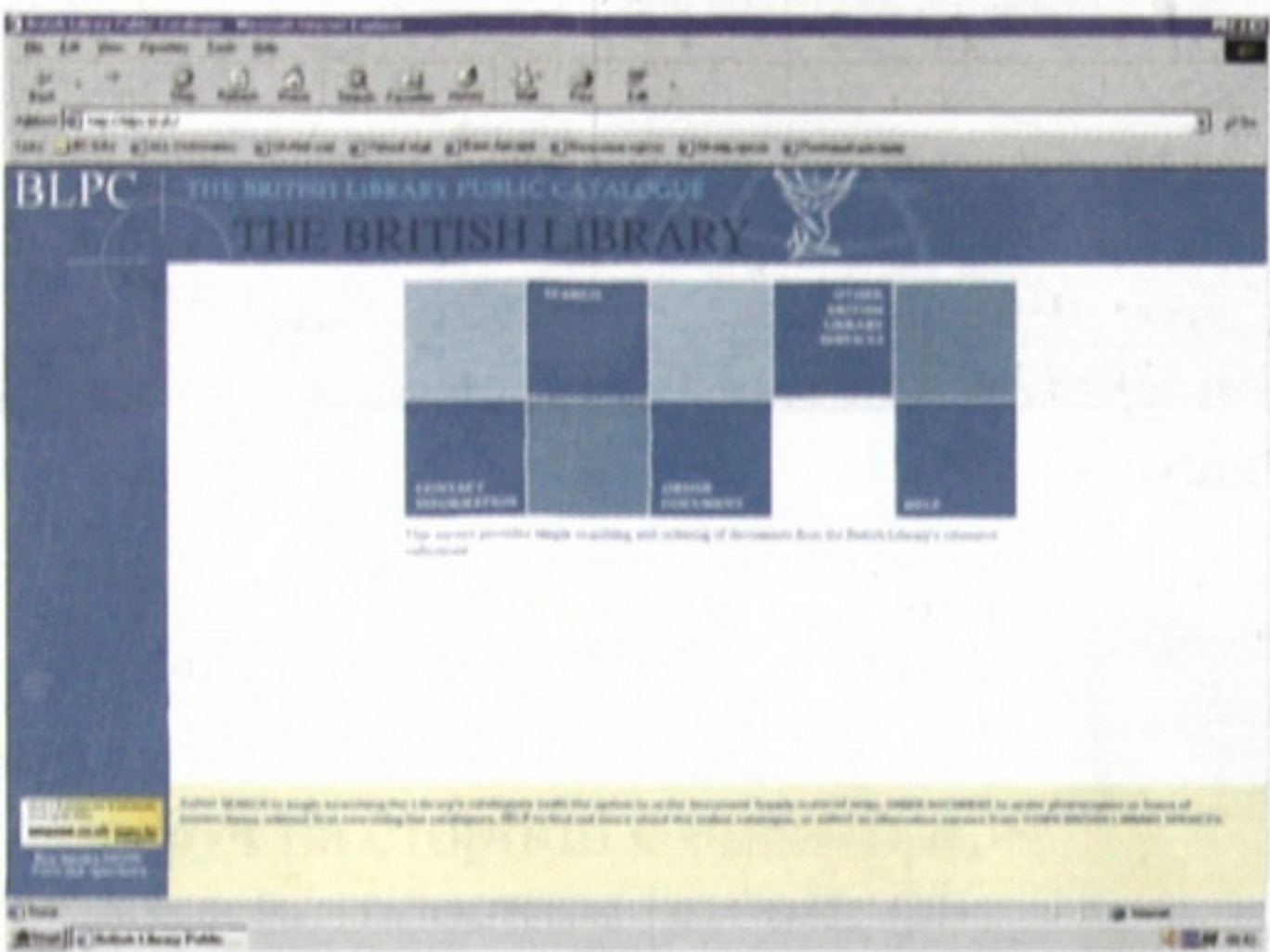
Британська бібліотека в Інтернет

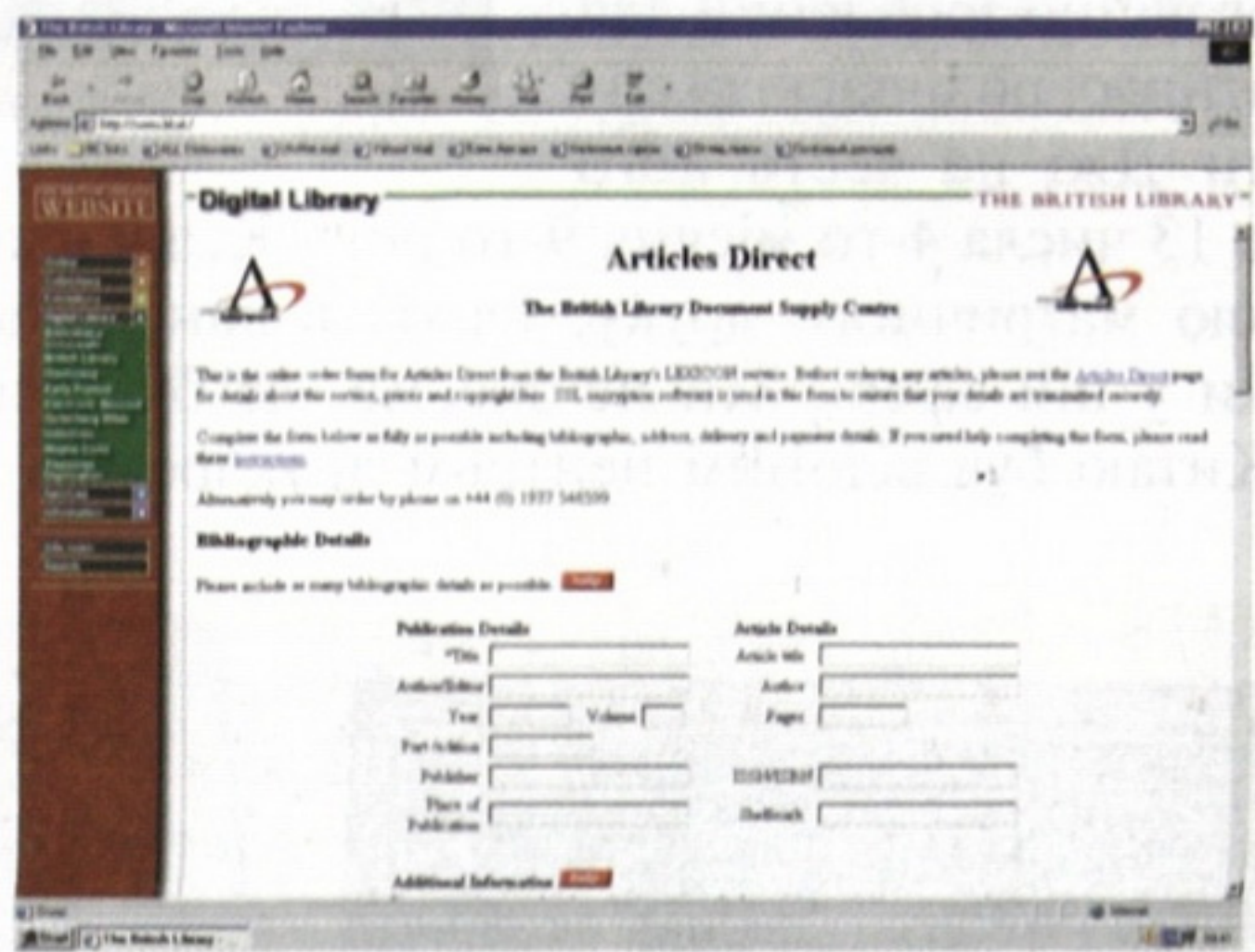
The BL Website: загальна інформація про Британську бібліотеку
<http://www.bl.uk/>

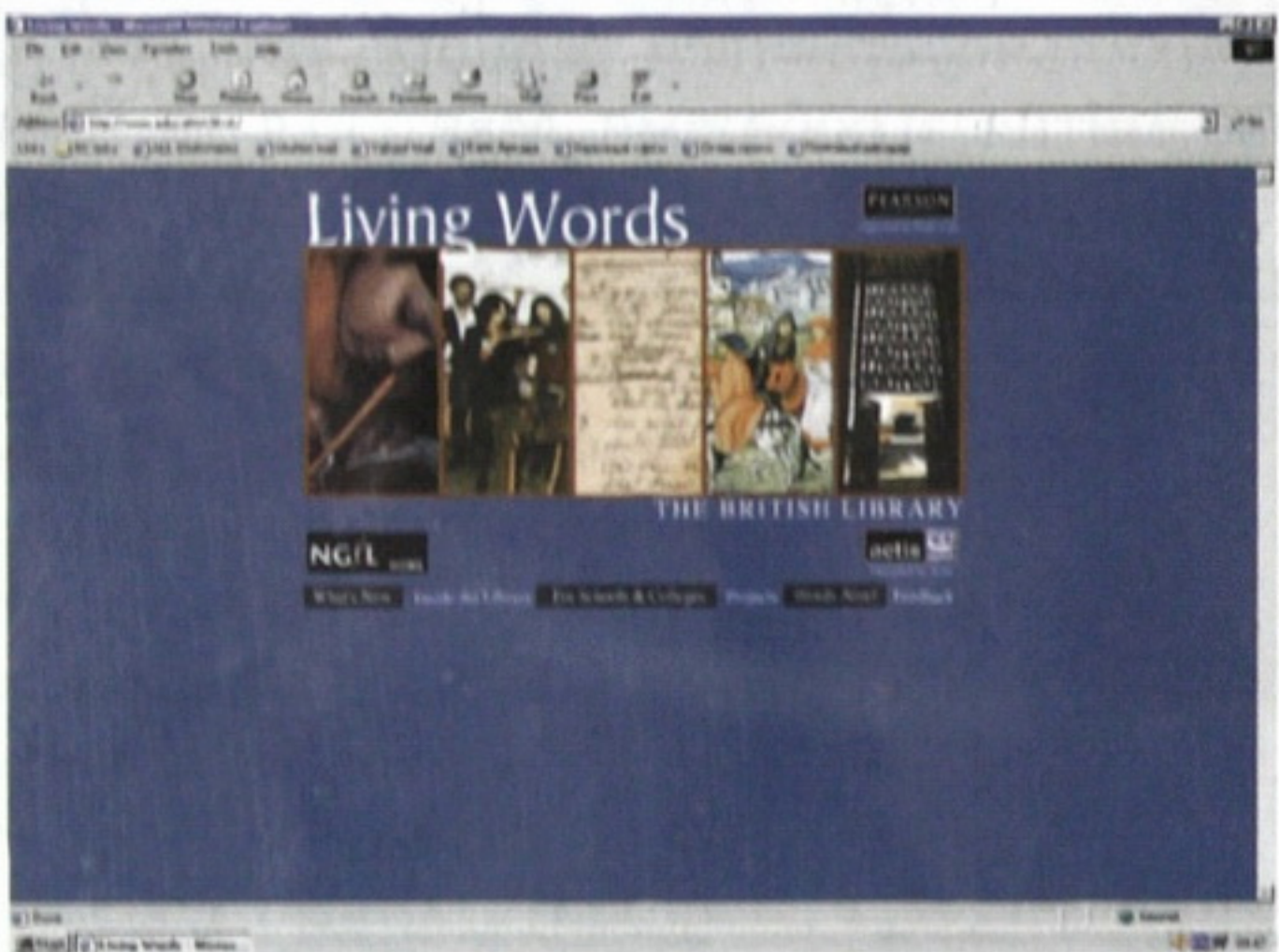
inside Web: бібліотечні таблиці та зміст, система доставки документів
<http://www.bl.uk/online/inside/>

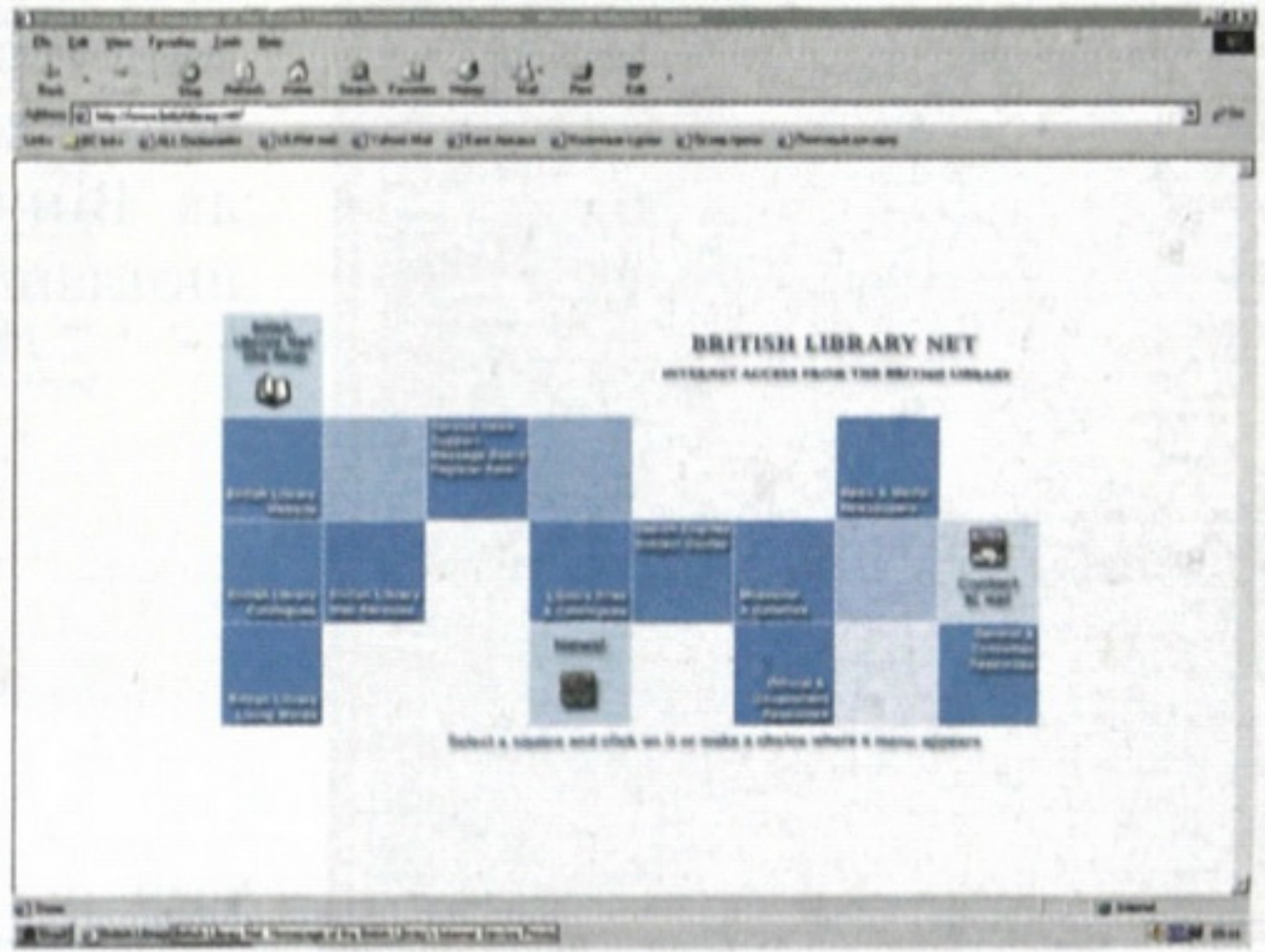
British Library Public Catalogue (BLPC): доступ до публічного онлайн-ого каталогу
<http://blpc.bl.uk/>

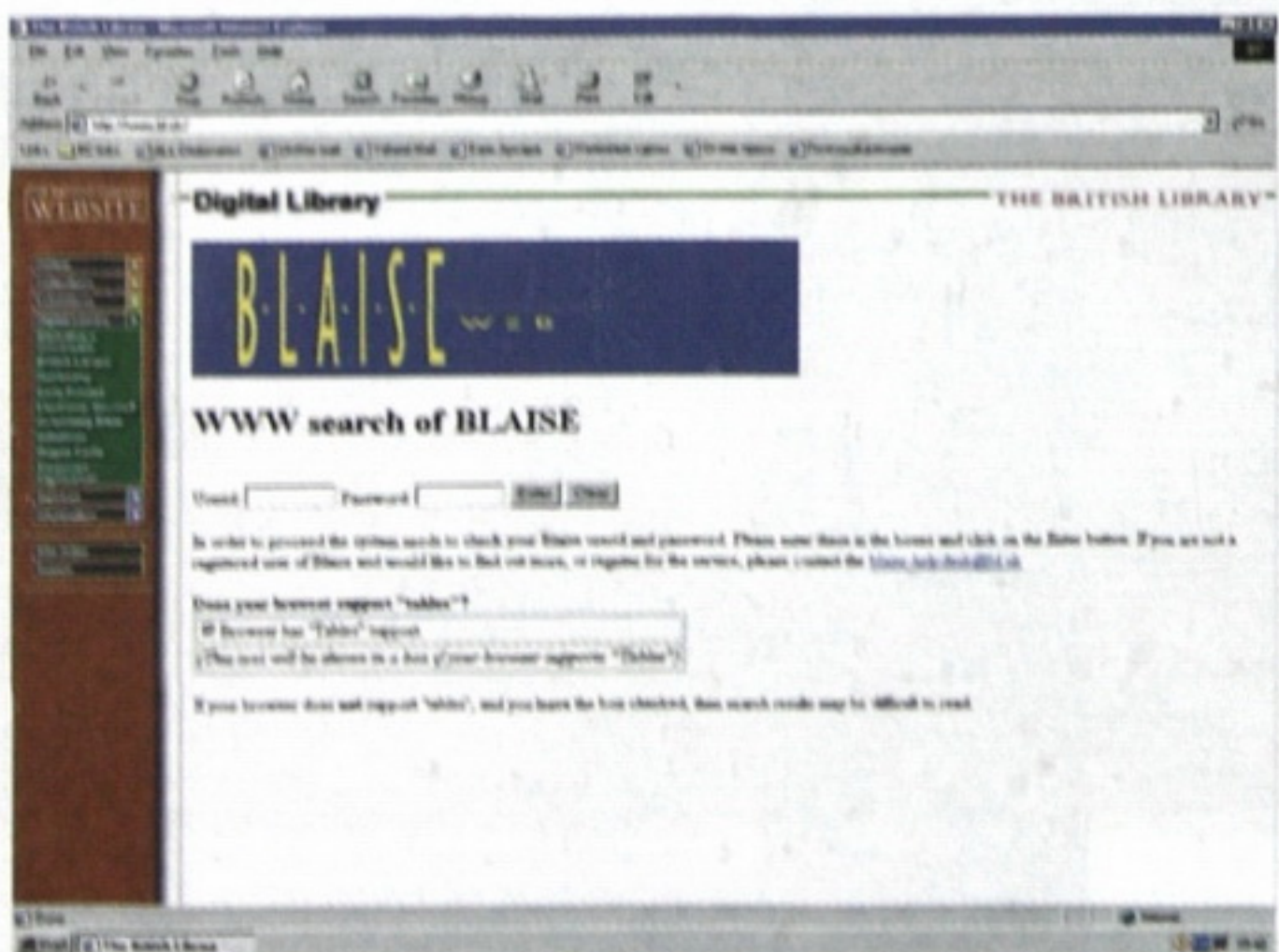
Articles Direct: онлайн-ова система відповідей на запити незареєстрованих користувачів
<http://www.bl.uk/articles-direct.html>

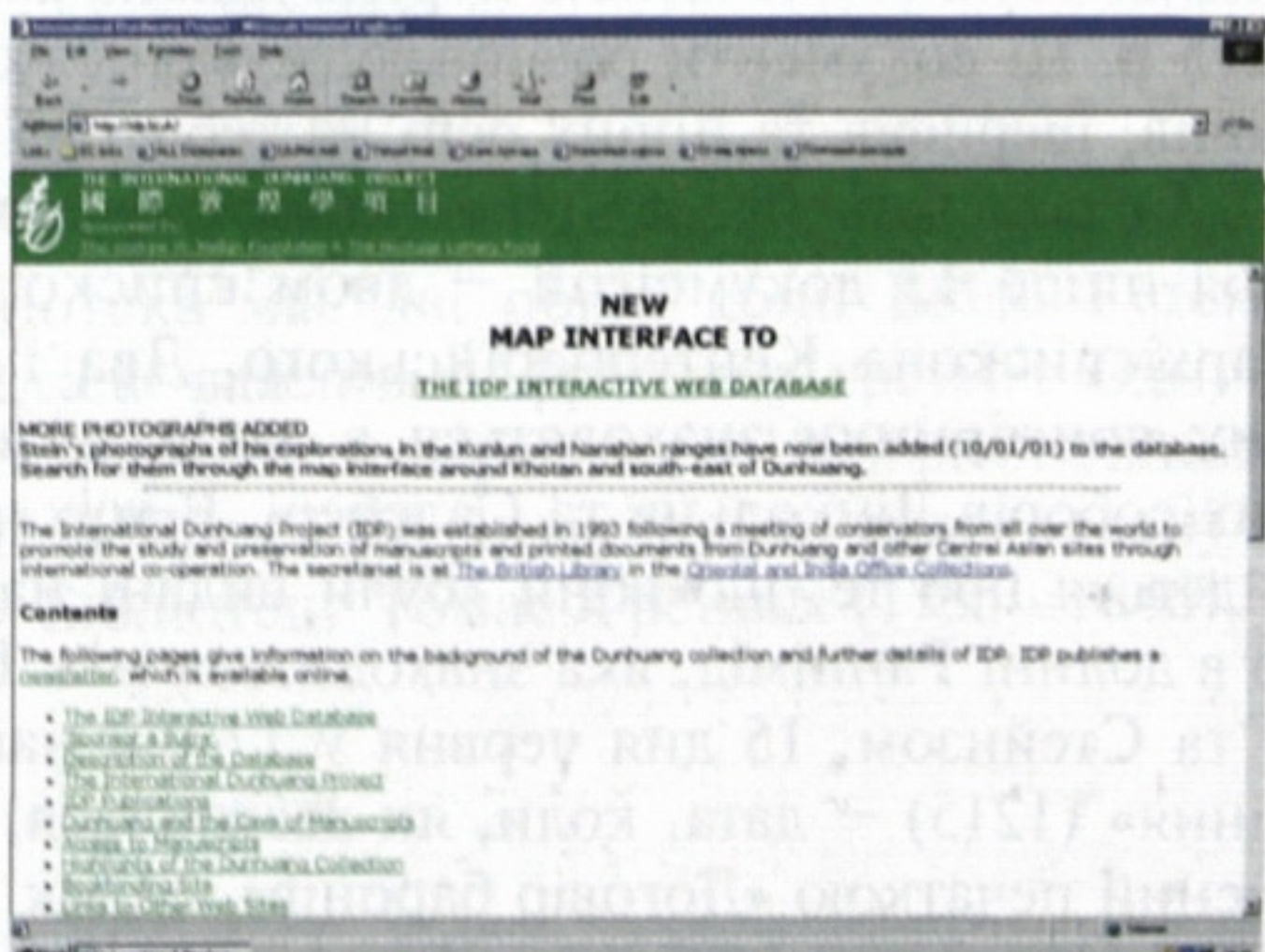
Living Words: освітянський веб-сайт бібліотеки
<http://www.education.bl.uk/>

British Library Net: доступ до безплатних Інтернет-ресурсів
<http://www.britishlibrary.net/>

BLAISE Web: доступ до Національної бібліографічної бази даних (доступ за паролем)
<http://www.bl.uk/services/bsds/nbs/blaize/>

The International Dunhuang Project: база даних раних східних рукописів та матеріалів
<http://idp.bl.uk/>

- ❖ Проект інтегрується горизонтально. Він базується на консенсусі між партнерами. Отже, питання, які лежать в його основі, не залишаться без уваги на європейському та національному рівнях.

Очікується, що головним результатом проекту стане більший вплив технологій програми інформаційного суспільства на професійне і особисте життя людей. Це охоплює соціальні цілі:

- ❖ Сприяння навчанню протягом усього життя і розширення участі в інформаційному суспільстві через створення зручного для користувача доступу до розмаїття змісту і відкриття нових можливостей.
- ❖ Заохочення ініціативи окремої людини через підвищення її очікувань та схвалення прагнення доступу до культурної і наукової інформації. Це, в свою чергу, допоможе модифікувати особисті життєві плани й пріоритети.
- ❖ У рамках проекту, завдяки тісній співпраці з користувачами і зацікавленими сторонами, планується визначити ширші тенденції у способах взаємодії користувачів з інформацією та її використання. Нові форми роботи й спілкування потребують відповідної реакції з боку тих, хто надає інформаційний сервіс, і проект зможе тримати їх у курсі змін. Він поширюватиме позитивну практику серед національних бібліотек Європи, щоб сприяти поліпшенню сервісу для користувачів на місцевому рівні.

Аспекти багатомовності у рамках проекту покликані сприяти поширенню доступності змісту і допомагати усунути існуючі сьогодні, особливо між багатими й бідними на інформаційні ресурси країни і громади ЄС, перешкоди. Модель надання сервісу, створена й випробувана на проектному етапі, дозволить поширити його дію як у межах Європи, так і поза нею.

Економічний розвиток і науково-технологічні перспективи

Проект: планує перемістити діяльність національних бібліотек Європи на новий рівень за допомогою застосування технології, яка б найоптимальніше працювала із каталогами, цифровими бібліотеками та іншими сервісами національних бібліотек таким чином, аби вони рухалися шляхом прогресу; проект тому, що національні бібліотеки зможуть співпрацювати у створенні єдиного освітнього, культурного, наукового, економічного цілого, яке слугуватиме вимогам всеєвропейської (і ширшої) громади користувачів. У процесі реалізації цієї мети партнери повинні розробити образні й новітні методи інтегрування різноманітних тех-

нічних компонентів, котрі можуть мати комерційну цінність. Очікується, що серед основних результатів буде розробка і випробування відкритих стандартів, робочих методів та практик, які всі національні бібліотеки зможуть легко прийняти, щоб працювати у партнерстві.

Директори національних бібліотек, партнери по консорціуму від імені своїх установ зобов'язалися розбудувати спільну мережу згідно з положеннями, закріпленими в оригінальній проектній пропозиції (нижче обговорюється як «додаткова робота»). Кожна бібліотека-учасник сьогодні відчуває значне зростання в надходженнях електронних матеріалів. Створення системи, за допомогою котрої ці матеріали можуть використовуватися всіма партнерами, буде лише на користь їхніх читачів. У більшості установ уже діють цифрові бібліотеки, і цей проект пропонує такий шлях, ідучи яким можна узгодити спільні стандарти.

Усі партнери по консорціуму є членами КЄНБ. Організація налічує в своїх лавах 41 національну бібліотеку Європи. Щорічні Збори КЄНБ підтримали ініціативу розвивати цю проектну пропозицію, і всіх членів Конференції будуть інформувати про просування робіт у рамках проекту. Координуючий партнер, а ним є Британська бібліотека, відповідає за те, щоб інформація про результати передавалася членам КЄНБ одразу, як тільки з'явиться.

Поєднавши свої ресурси за проектом, бібліотеки отримають переваги від великомасштабної економіки. Під час його виконання очікується об'єднання досвіду, який уже існує у кожній окремій бібліотеці. Тоді всі національні бібліотеки зможуть скористатися здобутками одна одної. А це відкриє дорогу до ефективніших процедур отримання ними нових надходжень, особливо в тому, що стосується електронних публікацій, де національна приналежність видавця, а отже і відповідної національної бібліотеки, яка стане депозитарієм відповідного документа, інколи є незрозумілою. Проблема дублювання зусиль у сфері нових надходжень може бути вирішена через створення спільного транснаціонального каталогу. Як уже відзначалося, для користувачів бібліотек (існуючих і нових) такими перевагами стануть полегшений доступ до набагато більшого, ніж раніше, обсягу знань, а також до відповідних фондів. Оскільки цей сервіс базуватиметься на Інтернет, бібліотеки-члени консорціуму зможуть пропагувати свої послуги громадянам у широкому масштабі, збільшивши таким чином доступ до всеєвропейської культурної спадщини для тих громад, які, у переважній більшості, раніше не знали про існування таких матеріалів або ж не знали, як отримати до них доступ. Це, у свою чергу, вима-

льовує перспективу ліпшої поінформованості європейських громадян і, в результаті, визначатиме потенційне велике зростання ринків для сервісів національних бібліотек.

Додаткова робота

Консорціум погодився провести суттєву роботу, не обумовлену умовами контракту як супровідну діяльність, але яка буде життєво важливою в реалізації кінцевого операційного сервісу. Передбачається поєднати діяльність з розробок на місцевому рівні у партнерстві з комерційними поставниками, а також співпрацю в галузі спільних послуг. Ця робота не фінансуватиметься у рамках проекту, однак партнери погодилися, що вона проводитиметься за їхній рахунок, адже діяльність, пов'язана з розробками, — обов'язкова. Проект забезпечить послідовність і спрямованість на спільну мету.

Суть цієї додаткової роботи великою мірою залежатиме від специфічних процесів, розпочатих, зокрема, у рамках РП полігонів для визначення сумісності в діяльності (але так само і після отримання висновків від реалізації інших РП). Найімовірніше, проводитимуться такі заходи:

- ✓ оцифровка й отримання змісту чи укладення угоди на отримання відповідної ліцензії;
- ✓ створення сервісів спільно з партнерами по проекту, що прив'язуватимуться до результатів роботи двох полігонів проекту, наприклад, поєднання XML-каталогу Королівської бібліотеки Нідерландів із іншими через використання протоколу Z39.50;
- ✓ реалізація сервісів автентифікації та оплати;
- ✓ спільні шаблони для доступу і поєднання цифрових проектів у сфері культурної спадщини (бібліотеки, музеї, архіви);
- ✓ розробка і вдосконалення конверсійних таблиць MARC між форматами, котрі використовують партнери по проекту. Якщо операційного сервісу конверсії не існує, то розглядатиметься можливість включення конверсійного модуля на базі UseMARCON;
- ✓ втілення результатів проекту в галузях збереження метаданих по правах;
- ✓ доставка електронних об'єктів з бібліотечних сховищ;
- ✓ поширення та об'єднання.

Поширення всіх загальнодоступних результатів визнано пріоритетним. Комітет з управління відповідатиме за вчасне розповсюдження інформації про проведені заходи. Йдеться, зокрема, про наукові доповіді, презентації і семінари. Ця діяльність настільки важлива, що в проекті передбачено окремий РП, присвячений винятково поширенню та об'єднанню результатів.

Об'єднана робота включатиме співпрацю з цілим рядом проектів (діючих або вже заверше-

них), європейських і значних національних та міжнародних. Ця діяльність, очікується, включатиме (і такий перелік не претендує на вичерпність, а лише ілюструє розмаїття потенційних кандидатів на участь в об'єднаній діяльності):

- ❖ БІБЛІНК (BIBLINK): проект був спрямований на подальший розвиток і вдосконалення національних бібліографічних сервісів через установлення зв'язків між зацікавленими сторонами.
- ❖ НЕДЛІБ (NEDLIB): проект мав на меті створення базової інфраструктури, в якій можна було б побудувати мережеву європейську бібліотеку-депозитарій. Його завдання збігалися з місією національних бібліотек-депозитаріїв, покликаних гарантувати використання сучасних електронних видань сьогодні й в майбутньому.
- ❖ Рейнард (Reynard): проект співпраці. Мета — поліпшити доступ до ряду наявних інформаційних сервісів по всій Європі, що базуються на Інтернет.
- ❖ Габріель (Gabriel): завдання цього проекту — надавати через спеціальний веб-сайт інформацію про європейські НБ, їхні фонди та сервіси, щоб створити полегшений доступ до них і розробити нові сервіси, котрі базуються на спільній інфраструктурі.
- ❖ УАН-2 (ONE-2).
- ❖ ДЕЛОС (DELOS).
- ❖ ЛЕАФ (LEAF).
- ❖ МАКС (MACS).

Робочі пакети (РП) проекту «Європейська бібліотека»

Відповідно до стандартної процедури для проектів, фінансованих Єврокомісією, роботу за проектом поділено на ряд окремих РП. Подається інформація про те, яка діяльність передбачається в рамках кожного конкретного пакета. Координуючий партнер відповідає за те, що окремим РП спрямованим на досягнення єдиної спільної мети.

РП1 — Стосунки з видавцями

Цей РП переглядає сьогоденні стосунки з видавцями та процес переговорів, які проводяться партнерами по проекту. Він установлює робочі стосунки з провідними видавцями й започатковує позитивну практику в аспектах техніки, ціноутворення, ліцензування та авторських прав; окремо зосереджуватиметься на стратегії і стандартних аспектах обов'язкових примірників, архівної справи тощо. Ця діяльність проводитиметься шляхом опитування членів КЄНБ. Результатом реалізації вказаного РП стане те, що всі члени консорціуму

отримують доступ до уніфікованих переговорних процедур. А вони будуть відкриті для будь-яких інших НБ Європи.

РП2 — Бізнес-плани

У рамках зазначеного РП розроблятимуться бізнес-плани систем цифрових бібліотек на національному та європейському рівнях, включно з початковим планом, поширенням цього сервісу далі, поза межі країн-учасниць, та індивідуальними планами в тих випадках, коли можливо.

Робота за обговорюваним пакетом передбачатиме проведення досліджень ринку і опитувань, з'ясування індивідуальних цілей партнерів у використанні сервісу, що, в свою чергу, вплине на гармонізацію автентифікації та платіжних рішень; зосереджуватиметься на створенні повного бізнес-плану, модулюванні витрат і доходів, котрі відбиватимуть різні можливі сценарії й будуть готові для втілення партнерами у майбутніх операційних сервісах.

РП3 — Метадані

За цим РП розроблятимуться протоколи метаданих та модель даних. Буде проведено перегляд і об'єднавчі заходи, за якими оцінюватимуться всі відповідні стандарти й підходи. Потім — розроблено затверджений набір схем (у тім числі стандартизовані бібліографічні, технічні метадані, метадані зі збереження, прав та платежів). Таке встановлення підходу до стандартів і схем метаданих, що характеризується наявністю єдиної позитивної практики, підтримає широкомасштабний доступ до матеріалів, оцифрованих партнерами, і до матеріалів, отриманих від видавців. Він узгоджуватиметься й зі схемами для нецифрових матеріалів, які використовують партнери по проекту.

РП4 — Полігони для визначення сумісності в діяльності

Партнери оберуть один чи більше бібліографічних сервісів із інформацією про свої друковані і цифрові колекції (каталоги, цифрові депозити), які стануть початковим матеріалом для двох полігонів, зосереджених на протоколі Z39.50 та форматі XML. Вони створять середовище для проведення спільних експериментів над оптимальними рішеннями щодо визначення сумісності в діяльності сервісів на європейському рівні. Йдеться про аспекти доступу, змісту, сумісності й якості роботи. Ця діяльність покликана генерувати одну функціональну специфікацію для операційного сервісу і визначить проміжні показники для випробувань. На обох полігонах розглядатиметься потреба у багатомовному доступі. Це можна реалізувати через об'єднавчі заходи, у тому числі

через проект МАКС (MACS). Тестування включатиме перевірку масштабності доступу та наявність багатомовності.

РП6 — Управління

Через цей РП здійснюватиметься управління проектом. Воно охоплюватиме аспекти якості і вчасності заходів, вимоги до звітності та організацію платежів.

Оцінка проекту

Ця діяльність триватиме постійно, протягом життєвого циклу проекту. Нагляд за оцінкою проводитиме Комітет з управління, а здійснюватимуть її самі партнери, зацікавлені сторонніми спостерігачами та спеціалізованими підрядниками. Процес оцінки проекту орієнтуватиметься на користувача і матиме як творчу, так і підсумкову цілі. Групи для оцінки формуватимуться з числа представників осіб, зацікавлених у проекті, та користувачів. Ці групи нададуть необхідну інформацію і здійснюватимуть моніторинг. Процес оцінки має на меті розробити й застосовувати кількісні і якісні показники якості роботи і забезпечить:

- ❖ Творчу оцінку якості роботи й даних про процес виконання проекту, в тому числі рівень задоволення користувачів.
- ❖ Підсумовуючу оцінку даних про вплив проекту і його відповідність критеріям Комісії щодо оцінки проектів.

Моніторинг ходу виконання проекту протягом усієї його діяльності з точки зору задовільного досягнення визначених цілей відбуватиметься шляхом регулярного звітування перед Комітетом з управління проекту.

Процес реалізації проекту має бути предметом внутрішнього моніторингу проектною командою з отриманням рекомендацій від рецензентів з числа фахівців. Оцінка його впливу на користувачів сервісами скалатиметься із застосування її критеріїв, що базуються на реакції користувачів. За допомогою цього можна буде з'ясувати й оцінити вплив змін, які походять із доступності та використання нового сервісу. Така оцінка теж допоможе визначати розвиток проекту на проміжних етапах.

Найвищим рівнем оцінки стане синтез, з одного боку, ширших питань, що стосуються критеріїв Єврокомісії стосовно додаткових для громади цінностей, і, з іншого, внеску до стратегій Європейського Союзу та соціальних завдань, економічного розвитку і науково-технологічних перспектив. Питання включатимуть більшу доступність ресурсів, підтримку та стабільність широкомасштабних послуг, розробку стандартів і здійснення позитивної практики у їх сфері.

Координуючий партнер відповідає за належну

розробку розкладу зустрічей, поширення робочих документів і звітів. Пропонується, щоб оцінки групою фахівців проводилися на 18 місяць реалізації проекту і після 30-го місяця.

Управління проектом

Координуючий партнер

Відповідає за координацію, адміністрування і управління проектом як із точки зору його статусів із Комісією, так і його змісту. На перших етапах проекту розпочалась робота з укладання угоди про консорціум, яку мали підписати всі партнери. Це гарантує прийнятність визначених ролей і обов'язків, процедурних аспектів проекту в тому, що стосується проведення роботи, вимог до звітності, платежів та питань забезпечення якості. Координуючий партнер проводить перегляд результатів і досягнень; відповідає і за подання заявок по витратах до Єврокомісії, за регулювання питань платежів, пов'язаних із цими заявками.

Менеджер проекту

Координуючий партнер визначає менеджера проекту, який є головним посередником у стосунках із Європейською Комісією. Саме він забезпечує послідовність роботи по всіх РП і проводить робочі зустрічі з їх лідерами. Менеджер проекту відповідає за загальне планування та моніторинг прогресу роботи консорціуму, за підготовку порядку денного та протоколів засідань. Обговорювані документи роздаються учасникам принаймні за тиждень до зустрічі, а потім відповідно архівуються. Протоколи засідань поширюються протягом 21 робочого дня після засідання.

Менеджер проекту відповідає за подачу періодичних звітів до консорціуму та Єврокомісії; фінансові звіти; заплановані результати; платежі; загальне управління будь-якими питаннями, що можуть вплинути на успішне виконання проекту; у разі, якщо для прийнятого рішення потрібна угода Єврокомісії, — за зв'язок з ЄК та інформування Комітету з управління про результати, за випуск та підтримку проектної книги, в якій зберігається інформація про контакти, роль кожної особи, заяви, що слід використовувати у рамках проекту, процедуру внутрішньої комунікації. Там також міститься проектна документація й архівні процедури, шаблони для звітів та фінансові звіти, подробиці бюджетів для кожного партнера/РП.

Наглядний комітет

Наглядний комітет складається з директорів установ-учасників проекту (або номінованих ними представників). Повинен збиратися тричі на рік.

Здійснює загальний нагляд за виконанням проекту. Кожен член Комітету має один голос під час затвердження рішень. Його очолює представник Британської бібліотеки як координуючого партнера.

Комітет з управління

Цей проект загалом керується Комітетом з управління, створеним на його початку. Очолюється представником координуючого партнера. Представника Єврокомісії запрошують на зустрічі Комітету як спостерігача. Комітет з управління збирається регулярно, відповідає за вчасне розповсюдження звітів, доповідей, проведення презентацій та семінарів. Будь-які питання, що виникають на зустрічах і не можуть бути розв'язані при обговоренні, стають предметом голосування. Рішення приймається простою більшістю.

Лідери робочих пакетів

Кожен РП управляється представником партнера по проекту, а виконання кожного завдання — спеціальною особою, визначеною в робочому плані. Лідер РП відповідає за організацію, управління і звіт про роботу в рамках пакета. Технічні наради з членами РП проводяться в разі виробничої потреби. Менеджер проекту контактує з лідером РП під час збору управлінської інформації та перегляду прогресу в роботі проекту.

Висновок

«Європейська бібліотека» — захоплюючий проект, який може здійснити справжню революцію в роботі НБ Європи. Існують тверді наміри використати його результати поза ним (це, на жаль, трапляється не з усіма проектами) і швидко перейти до запровадження операційного сервісу одразу після завершення проектної фази. Директори бібліотек та установ-членів консорціуму взяли на себе стосовно цього зобов'язання і переконані у тім, що це стане реальністю, але вимагатиме інвестицій з боку бібліотек поза фондами, люб'язно наданими Єврокомісією. Однак директори бібліотек готові платити. Внесок Єврокомісії полегшує виконання вказаного фінансового зобов'язання. Решта бібліотек-членів Конференції європейських НБ, у тім числі й НБУВ, мають усі шанси стати партнерами в цій справі й отримати доступ до знань і досвіду, здобутого під час виконання проектної фази. Для широкого загалу проект відкриває доступ до скарбниць раніше недоступної інформації, чудові можливості для НБ Європи та користувачів бібліотек. А фахівці повинні максимально використати цей потенціал і добре попрацювати, аби досягти поставленої мети.